

VIII. A MÚLT SZENVEDÉSEI ÉS A JÖVŐ REMÉNYEI

Ha a cseh nép történelmét összefoglaljuk, világosan látszik tragikus helyzete, amelyben mindig is volt és a hatalmas teher, ami mindig is nyomta létét.

12 század alatt egyedül harcol a nyolcszor erősebb ellenféllel, remény nélkül, hogy valaha is meg tud tőle szabadulni.

Elkezdi a reformációt: megvalósítja és túllép rajta — micsoda áldozatok árán — megoldja ezt a morális krízist.

Lázad a dinasztia ellen; de legyőzetik és rémes bosszút szenved el; vezetői meghalnak, elpusztulnak önmaga pedig több százados folyamatos megsemmisítésnek van kitéve, amely lassú és szisztematikus.

Végül meghal. Legalábbis halottnak tűnik egy bizonyos ideig, de valójában csak időlegesen verték le.

Egy embercsoport, amely lelkesedik országa érdekeiért, feléleszti, és amikor feléled teljesen megváltozik: egy újabb nagy morális és vallási krízist szenved el, és újból katolikus lesz.

Képzeljék el, hogy mit jelent ez egy nemzetnek — amely mélyen vallásos alkatú —, hogy kétszer is így megváltozzon a vallási hit tekintetében. 1848-ban politizálni kezd és rendkívül tragikus helyzetbe kerül. El kell határoznia, hogy annak az államnak a létezését védi, amely elnyomja és amely csak rosszat tett neki. Harcol a dinasztiaért, amely áruló módon megfosztotta minden morális és anyagi gazdagságától, aki nyomorultul lerombolta, és aki — mivel nem tudta egyetlen csapással földre teríteni — megengedte neki, hogy vegetáljon, várva azt a pillanatot, amikor a kegyelemdőfést megadhatja neki. Boldogtalan és végzetes sors rendelete ilyen helyzetbe, hogy védenie kellett saját hóhérait, és ezt a gyűlöletes feladatot betölteni, hogy saját pusztulásához nyújtson segédkezet.

Végül az utóbbi 30 évben aktívan és sikerrel készülődött, hogy revansot vegyen, hogy intellektuálisan, morálisan és materiálisan kiszabadítsa saját magát.

El lehet-e képzelni egy nemzet létét, amely mozgalmasabb, tragikusabb és boldogtalanabb?

A cseh nép története még tragikusabban alakult a háború folyamán, ahol katonáit beolvasztották hóhérai seregébe és ágyútöltelékét csinálták belőle, arra kényszerítették, hogy teljesen a kizsákmányolói hasznára

tegyen, s üldözői, zsarnokai, cinikus kínzói — a poroszok és a magyarok — teljesen kibaszálhassák, hogy felhasználják legjobb erőit, hogy létrehozzák a germanizált Közép-Európát, amely 1848-ban nem jöhetett létre, és ami majdnem létrejött már, és végtelen szenvedések fenyegetését hordozza a cseh népek. Meg kell szabadulnunk a múlt szenvedéseitől, amely ma minden eddiginél jobban fenyegetnek; biztosítani kell egyszer, s mindenkorra jövőnket, hogy morális és katonai támogatói lehessünk Franciaországnak; és végül hogy meg kell szabadulnunk mindörökre egy olyan veszélytől amely mindannyiunkat fenyeget, amit a csehek ma boldogtalanságuk miatt kiáltanak és a nemzetük abszolút függetlenségét követelik Béccsel, Budapesttel, Berlinnel szemben. Itt van a mi «Ceterum autem censoe»-nk:

„Ausztria—Magyarország szét kell, hogy essen”

A romjain a Cseh—szlovák államnak kell létrejönnie, amely Csehországot, Morvaországot, Sziléziát és Szlovákiát tartalmazza. Az autonóm lengyel államnak — amellyel a cseh—szlovák állam északon lesz határos — kell megszületnie; a cseh—szlovák állam a Kárpátokban Oroszországgal lesz határos, ők ketten egy-egy áthatolhatatlan barikádokat alkotnak Németországgal szemben. Délen a nagy Szerbia áll majd szerb, horvát, és szlovén területekből, Szerbiát Csehszlovákiával egy folyosó köti össze, ami a Lajta és a Rába között húzódik Magyarországon keresztül, így Németország körbe lesz kerítve. Olaszország segíteni fogja a szlovákokat, hogy Ausztriától és Németországtól az Adria mentén megszabaduljanak. Erdély vissza lesz csatolva Romániához, és a független Magyarország csak, és kizárólag a magyarok által lakott területeket tarthatja meg. A nemzeti elvet alkalmazzák így, másrészt, persze a politikai—stratégiai szükségletekről sem feledkezünk meg (ld. 66—67. térképet).⁷⁵

Az osztrák—magyar problémának ez a megoldása, egyszer és mindenkorra véget vetne a pángermán törekvéseknek; elvágna az utat a németek Drang nach Osten törekvése előtt. A szlávoknak érdekük lesz, hogy a Balti-tengertől az Adria-tengerig támogassák egymást, mert a németek fenyegetik őket. Franciaország és Olaszország, akiket szintén fenyegetnek a germánok szükségképpen a természetes szövetségesei lesznek. Ausztria,

⁷⁵ Az 1916-os párizsi kiadásba végül is a 66—67. oldalra a „Cenzúra kérésére kihagyva” szöveg került, mivel a francia cenzúra nem engedélyezte a térkép közlését.

amely szétesik, nem lesz többé Németország támasza, Franciaország félelmetes ellensége, 50 milliónyi ágyútöltelék; a magyarokat elválasztva Németországtól és Ausztriától, megfosztják a lehetőségtől, hogy a szláv és román nemzeteket elnyomják, ne tudják majd felújítani Bécs és Berlin bűnös politikáját. Mindenekelőtt Németország fog így meggyengülni, a saját erejére lesz korlátozva, egyedül képtelen lesz bármire és a keleti szláv szomszédai is fenyegetni fogják, nem tudja újra kezdeni mai kizsákmányoló tevékenységét. A gazdasági előnyök Franciaország számára is jelentősek lesznek. A cseh—szlovák állam, amely gazdag és fejlett nagy gazdasági szférával rendelkezik, Nagy-Szerbiával a szomszédjában minden gazdasági és pénzügyi erejét Franciaország mellé fogja felsorakoztatni. Több mint 200 ezer négyzetkilométer terület, 14 millió lakos, ahol a francia gazdasági tevékenység a legjobb fogadtatásra fog találni. A cseh—szlovákokat és a franciákat háború után kötelezik, hogy a gazdasági harcot tovább folytassák Németország ellen. Mi lehet ennél természetesebb, mint az, hogy egymásnak nyújtsunk kezét Németország ellen?

És emellett minden szlávok közül nem a csehek vannak legnyugatabbra? Franciaországhoz sokkal közelebb állnak mint a többi nyugati államhoz, kultúrájuk, irodalmuk és művészetük folytán. Hozzá és az antant többi hatalmas nemzetéhez fordulnak ma a csehek, és követelik saját érdekükben és Franciaország érdekében is az eljövendő sors döntésnek előkészítését, hogy biztosítsák Európa biztos és tartós békéjét.